
Priedai

A priedas. Lietuvos geležinkeliuose naudojamos skaldos kasybos karjerai

Skaldos kasybos karjerai

Nuo 1991 metų Lietuvoje pradėjo veikti UAB „Milsa“, kuri tapo pirmąja įmone, užsiimančia nerūdinių statybinių medžiagų pardavimu Lietuvoje. Pirmieji šios bendrovės veiklos žingsniai – dolomito skaldos pardavimas į Vokietiją. Iš pradžių buvo vežama AB „Klovainių skalda“, vėliau AB „Dolomitas“ produkcija. Bendrovė dolomito skaldą per Klaipėdos ir Kaliningrado uostus vežė penkerius metus.

1992 metais Jurbarko nerūdinių medžiagų gamykloje, o vėliau ir Kvesų karjere, buvo įdiegta frakcionuoto žvyro fr. 2/8 mm ir fr. 8/16 mm gamyba. 1992–1995 metais UAB „Milsa“ tiekė šį žvyrą per Klaipėdos uostą į Vokietijos rinką. Vėliau veikla plėtėsi – pradėta gaminti ir pardavinėti granito ir dolomito skaldą Lietuvos ir užsienio rinkose. Pamažu buvo įsigytos kelios nerūdinių statybinių medžiagų įmonės: UAB „Granitas“, UAB „Granitinė skalda“ ir AB „Klovainių skalda“. Lėšos buvo investuojamos ne tik įsigyjant įmones, bet ir jas atnaujinant, rekonstruojant, pertvarkant gamybos technologijas, perkant naujus įrenginius ir mechanizmus, plečiant produkcijos asortimentą. Visos šios bendrovės su UAB

„Milsa“ priešakyje yra pagrindiniai granito skaldos gamintojai ir pardavėjai šalyje.

UAB „Granitas“ yra įsikūrusi Kaune. Šiuo metu šioje įmonėje yra įrengtas skaldos geležinkelio balastui sijojimo ir plovimo mazgas. Nupirkta čekiškas konusinis trupintuvas su automatiškai reguliuojamais tarpais tarp šarvų. Juo yra gaminama kubinė skalda. Taip pat yra sumontuota „Haver“ firmos plovimo įranga, leidžianti išplauti atsijas ir atskirti jas į fr. 0/2 mm ir fr. 2/5 mm.

UAB „Granitinė skalda“ yra įsikūrusi Vilniuje. Įmonė turi skaldos geležinkelio balastui sijojimo mazgą su kaskadiniu vibrosijotuvu, kuris yra vokiečių firmos „Haver“ gamybos. Tos pačios firmos vibrosijotuvas yra panaudotas ir sausuoju būdu išsijoti atsijas fr. 0/5mm į 0/2 mm ir 2/5 mm. Skaldos gamybos technologinėje linijoje pastatytas čekiškas trupintuvas – granuliatorius, leidžiantis gaminti kubinę skaldą. Pastatytas skaldos fr. 5/16 mm rūšiavimo kompleksas.

AB „Klovainių skalda“ yra įsikūrusi Pakruojo rajone. Šioje įmonėje yra pertvarkyta senoji technologinė linija. Anksčiau ši linija leido gaminti tik kelias GOST standartą atitinkančias skaldos frakcijas. Šiuo metu gamykla gamina daugiau kaip 20 dolomito skaldos frakcijų ir jų mišinius. Skalda yra plaunama, o plovimo technologijos yra nuolat atnaujinamos ir tobulinamos. Pastatyta nauja dolomito skaldos gamybos technologinė linija, kuri leidžia pasiekti dar aukštesnių kokybinių parametrų.

Pastaraisiais metais UAB „Milsa“ bendrovėse buvo įdiegtos ISO kokybės valdymo sistemos. Gaminiai yra sertifikuoti ne tik Lietuvoje, bet ir kitose valstybėse, taip pat atitinka galiojančių standartų reikalavimus.

UAB „Milsa“ taip pat valdo Seliščiansko granito karjerą (Селищанский гранитный карьер). Lietuvos geležinkelių ūkis, pradedant 1964 metais, buvo aprūpinamas granito skalda iš Ukrainos. Iki 1991 metų Ukrainos granito karjerai ir skaldos gamyklos, darbininkų gyvenvietės ir kiti objektai buvo įsisavinami, statomi, atnaujinami ir eksploatuojami Lietuvos lėšomis ir Lietuvos specialistų pastangomis. Seliščiansko granito gamykla buvo valdoma valstybės įmonės „Granitas“. Tai buvo viena pažangiausių ir didžiausių tokio profilio gamyklų Ukrainoje. Nepriklausomybės atkūrimo metu, Lietuvai atiteko 50 % RAB „Seliščianskij granitnij karjer“ gamyklos akcijų: Lietuvai atiteko visas kilnojamasis turtas, o Ukrainos pusei – nekilnojamasis turtas. Tačiau laikui bėgant Ukraina perdavė savo akcijas valdyti privačiam sektoriui, kuris siekė kuo didesnės naudos sau. Nepalankūs ekonominiai faktoriai lėmė, kad AB „Granitas“ turimos akcijos buvo parduotos, tačiau 2005 metais UAB „Milsa“ išpirko 100 % RAB „Seliščianskij granitnij karjer“ gamyklos akcijų.

Įsigijus keturis karjerus, iš kurių du buvo skirti skaldos gamybai, o du – granito blokų gamybai, atsivėrė galimybės aprūpinti Lietuvoje esančias ir granito skaldą gaminančias įmones žaliava. Buvo atliktos didelės investicijos į gamybos linijas, infrastruktūros objektus ir įrangą.

Šiuo metu gamykla gamina tiek GOST standarto reikalavimus atitinkančią įvairių frakcijų skaldą (fr. 5/10 mm, 10/20 mm, 20/40 mm, 40/70 mm), tiek ir įvairių frakcijų skaldą, atitinkančią EN standartus (fr. 2/5 mm, 5/8 mm, 8/11 mm, 11/16 mm, 16/22 mm, 31,5/63 mm) bei skaldos mišinius (fr. 0/31,5 mm, 0/45 mm, 0/56 mm, 0/70 mm). Visi skaldos gaminiai turi atitikties sertifikatus. Jie yra sertifikuoti Rusijoje, Ukrainoje, Lietuvoje, Lenkijoje.

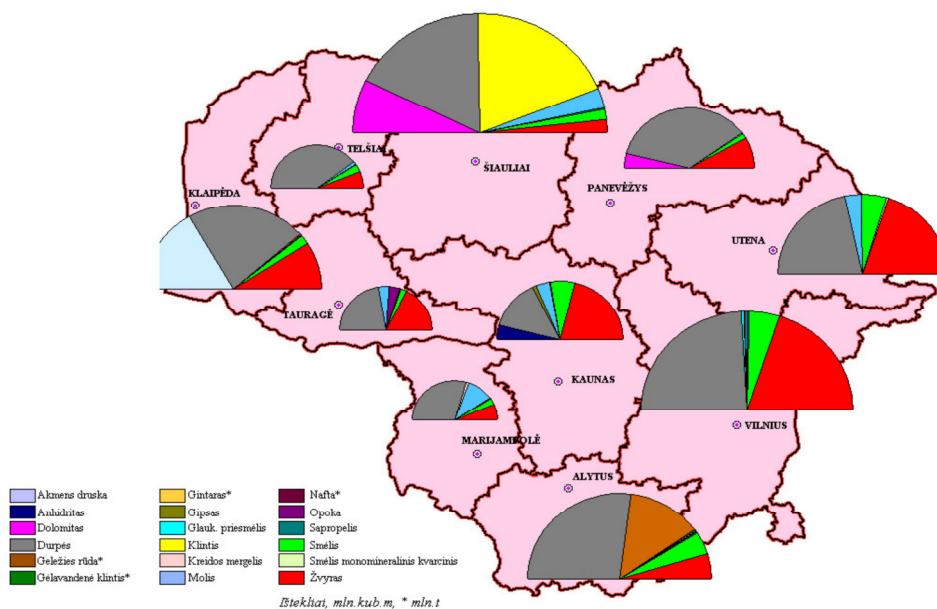
Išteklų būklė

Šiuo metu Lietuvoje yra surasta ir įvairiu lygiu yra ištirta 17 rūšių naudingųjų iškasenų. Tai akmens druska, anhidritas, dolomitas, durpės, geležies rūda, gėlavandenė klintis, gintaras, gipsas, glaukonitu praturtintas priesmėlis, klintis, kreidos mergelis, molis, nafta, opoka, sapropelis, smėlis ir žvyras.

Vien tik detaliai išžvalgytų naudingųjų iškasenų sąlyginė vertė 2007 metais sudarė apie 16,8 mlrd. Lt. Statistikos departamento duomenimis tai sudaro daugiau nei trečdalį viso Lietuvos Respublikos nacionalinio turto.

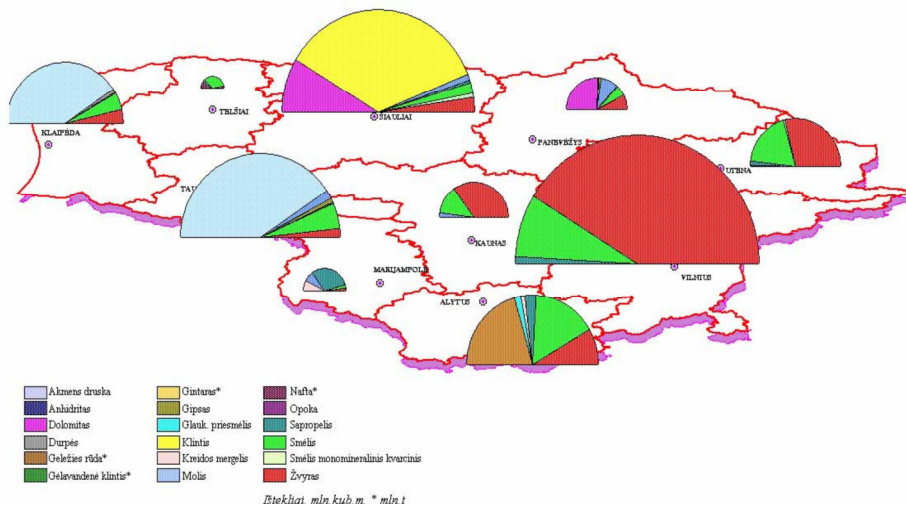
Mūsų šalies žemės gelmių geologinės sandaros ypatumai nulėmė naudingųjų iškasenų slūgsojimo sąlygas, vietą ir todėl nevienodą paplitimą teritoriniu atžvilgiu. Beveik visų rūšių ištekliai slūgso žemės paviršiuje arba po nedidele, nuo vieno iki 10 rečiau keliolikos metrų storio danga. Tik akmens druskos, anhidrito, geležies rūdos ištekliai surasta 300–460 m, o naftos dažniausiai daugiau kaip 1800 m gylyje nuo žemės paviršiaus.

Atskirų rūšių naudingųjų iškasenų ištekliai šalies teritorijos atžvilgiu išsidėstę nevienodai, jų pasiskirstymas pagal rūšis, kiekį ir ištyrimo detalumą apskričių teritorijose pavaizduotas žemiau pateiktuose paveiksluose (A.1 ir A.2 pav.) kaip antai: plačiausiai paplitęs yra žvyras ir smėlis, tačiau didžiausia išžvalgytų išteklių dalis yra Vilniaus, Kauno, Utenos, Alytaus, Tauragės apskrityse; durpių telkinių yra visoje teritorijoje, tačiau daugiausiai šios naudingosios iškasenos ištekliai turi Šiaulių, Vilniaus, Klaipėdos, Alytaus apskritys; molio išteklių yra beveik visoje šalies teritorijoje, išskyrus Klaipėdos apskritį, o daugiausiai šios žaliavos ištekliai yra išžvalgyti Šiaulių, Marijampolės, Kauno, Tauragės, Utenos apskrityse; visi surasti dolomito ir klinties telkiniai išsidėstę šiaurinėje šalies dalyje, Šiaulių ir Panevėžio (tik dolomito) apskričių teritorijoje (Gasiūnienė 2009).

A.1 pav. Lietuvos naudingųjų iškasenų detalios ir parengtinai išžvalgyti ištekliai (Gasiūnienė 2009)

Fig. A.1. Lithuania's mineral resources reconnoitred in detail and preliminary (Gasiūnienė 2009)

A.2 pav. Lietuvos naudingųjų iškasenų prognoziniai ištekliai apskrityse (Gasiūnienė 2009)

Fig. A.2. Lithuania's prognostic mineral resources in counties (Gasiūnienė 2009)